

Doc. dr. Renato Lukač
Spark, inštitut za raziskave in razvoj, Beltinci
Ižakovci 183, 9231 Beltinci
<http://www.spark.si>

Podpora odprti kodi

Pomurska regija se pogosto znajde na repu statističnih primerjav, torej z najslabšimi izkazi, medtem ko pri razširjenosti in uporabi odprtokodnih rešitev temu ni tako, saj smo ena izmed regij, kjer aktivnosti na tem področju uspešno tečejo že nekaj let. Na Gimnaziji Murska Sobota se v prvih letnikih že vrsto let izvaja pouk informatike izključno na odprtokodni programski opremi. Pogumnim korakom gimnazije je sledila Srednja poklicna in tehniška šola, kjer je ravno program računalništva najbolj perspektiven. Tudi na dislocirani enoti Višje strokovne šole Velenje, smer informatika, potekajo mnoge dejavnosti na odprtokodni programski opremi. Maturanti in diplomanti teh izobraževalnih programov imajo razširjena obzorja in konkurenčno prednost.

Že nekaj let smo priča vladni podpori projektom spodbujanja, razvoja, širjenja in uporabe programske opreme in rešitev temelječih na odprti kodi. Dejavnosti so do lani potekale znotraj niza projektov, izbranih na javnem razpisu pristojnega ministrstva. Letos je na tem področju novost. Predmet razpisa je financiranje ustanovitve in vzpostavitve razvojno-podpornega centra za odprto kodo, s čimer bi se naj zagotovila sistemska podpora, klicni center in razvoj aktualnih rešitev. V nekaj letih bi naj tak center s postopnim manjšanjem javnih vložkov prešel na lastno financiranje.

Inštitut Spark je v preteklih letih implementiral nekaj uspešnih odprtokodnih projektov. Letos sodeluje kot partner v konzorciju, ki je pod okriljem prijavitelja Agende d.o.o. bil uspešen na omenjenem razpisu. Med nizom projektov aktivnosti bo naš inštitut med drugim tudi posodobil orodje za sistemsko administracijo Sparky ter lokaliziral zbirki skript phpESP in qdig.

Sparky je nastal in bil posodobljen v sklopu projektov razvoja odprtokodnih rešitev pod licenco GNU GPL. Pomaga predvsem začetnikom pri administraciji niza delovnih postaj na Linux platformi in enostavnega podpornega strežnika tem delovnim postajam. Sparky je prilagojen distribuciji Fedora Core in slovenski izpeljanki Pingo. V konfiguracijo vsakega servisa posega le toliko, kolikor je nujno potrebno za brezhibno delovanje. Pri strežniku je dan poudarek na nastavitvah niza servisov za podporo delovnim postajam (DHCP, NIS, NFS, NTP, proxy, spletni strežnik, FTP, Samba), pri delovnih postajah pa je poudarek na nastavitvah odjemalcev. Ne smemo pozabiti, da je strežnik prvenstveno namenjen podpori delovnih postaj v lokalnem omrežju in ne kot osrednji strežnik organizacije. Aplikacija je pisana v Perlu. Modularna zgradba omogoča enostavno dodajanje in odzemanje delov kode. Grafični vmesniki v Perl/Tk poenostavlja uporabo. Sparky pomaga tistim, ki so tovrstne pomoči najbolj potrebni in tako rešuje zagato mnogih začetnikov na Linux sistemih. V sklopu projekta že poteka posodabljanje aplikacije, dodajanje nekaterih funkcionalnih novosti, dopolnjevanje dokumentacije in promocija.

Slika 1: Komunikacijski vmesnik v Sparky 2.

Spletne ankete postajajo vse bolj močno orodje za evalvacijo. Preko spleta lahko ponujamo ankete, rezultate shranimo na strežniku, jih obdelamo in tudi izsledke ponujamo preko spleta. phpESP (php Easy Survey Package) je paket odprtokodnih orodij za PHP. Preko enostavnega spletnega vmesnika omogoča ustvarjanje, preizkušanje, izvajanje in analiziranje spletnih anket ter izvoz podatkov. Za upravljanje in izpolnjevanje spletnih anket rabimo samo brskalnik na računalniku z dostopom do spleta. phpESP podpira tudi lokalizacijo, vendar do letos ni bilo med jeziki slovenskega.

V zadnjih letih smo priča objavljaju najrazličnejših zbirk podatkov na spletu. qdig (A Quick Digital Image Gallery Script) je zbirka skript, ki omogoča med drugim enostavno objavlanje in upravljanje digitaliziranih slikovnih gradiv v obliki galerij na spletu. Zaradi velikega interesa za slovenski vmesnik je v teku lokalizacija phpESP in qdig. Izdelana bodo navodila za implementacijo in uporabo obeh zbirk ter izvedena ustrezna promocija.

Odprta koda je priložnost za vse sfere. Nekatere njene potenciale že izkoriščamo in si s tem izboljšujemo konkurenčnost, marsikaj pa nam ostaja na izbiro za v prihodnje. Bodimo odprti in izkoristimo dane priložnosti.